

≡ Eesti
≡ Kontsert

Mari Kalkun

Eesti Rahvusmeeskoor

Dirigent **Mikk Üleoja**

admirals

Eesti Kontserdi hooaja peatoetaja

admirals.group

K 5. MÄRTS 2025 19.00 Vanemuise kontserdimaja
N 6. MÄRTS 2025 19.00 Estonia kontserdisaal
L 8. MÄRTS 2025 19.00 Jõhvi kontserdimaja
P 9. MÄRTS 2025 19.00 Pärnu kontserdimaja

Mari Kalkun

Eesti Rahvusmeeskoor

Mari Kalkun laul, kannel, klaver, trumm, luuper, elektroonika
Eesti Rahvusmeeskoor
Dirigent **Mikk Üleoja**

Vaheajata kontsert kestusega 1 t 30 min

Mari Kalkun (*1986)

„**Munamäe loomine**“ (trad), tekst: Mari Kalkun ja rahvaluule

Veljo Tormis (1930–2017)

„**Hääled Tammsaare karjapõlvest**“ (1977), tekst: rahvaluule (laulud ja helletused on üles kirjutanud Anton Hansen Tammsaare õde Marta Hansen)

Mari Kalkun / seadnud Triin Norman ja Mari Kalkun

„**Suur tamm**“, tekst: Mari Kalkun ja rahvaluule

Mari Kalkun

„**Maaimä**“, tekst: Leila Holts

Veljo Tormis

„**Sampo tagumine**“ (1997/2003), tekst: „Kalevala“

Mari Kalkun / seadnud Kuldar Schüts (*1987)

„**Kuldnaine**“, tekst: Mari Kalkun ja rahvaluule

Veljo Tormis

„**Tõmbtuul**“ (1993), tekst: Henrik Visnapuu

Mari Kalkun / seadnud Kuldar Schüts

„**Tõistmuudu**“, tekst: Jaan Kaplinski

Mari Kalkun

„**Leelu**“, tekst: rahvaluule (Hargla, Võrumaa)

Mart Saar (1882–1963)

„**Leelo**“ (1918/1937), tekst: eesti rahvaluule

Hans Georg Nägeli (1773–1836) / seadnud Veljo Tormis

„**Kodukeel**“ (~1810/1988), tekst: Ado Reinvald

Mari Kalkun / seadnud Kuldar Schüts

„**Mu välläkoolõmise pääl kiil**“, tekst: Triinu Laan ja Kristjan Jaak Peterson

Ühises terviklikus kontserdikavas astuvad lavale Mari Kalkun ja Eesti Rahvusmeeskoor, tuues kuulajani Mari Kalkuni müütilised „Stoonia lood“ põimituna Veljo Tormise kooripärandiga – ürgse jõuga ajatu muusika.

„Kalkuni laul on tema loomingu süda – rõõm vaheldumas itkuga, kuid laulmine on alati loomulik, tasakaalukas ja meloodiline. Tema poeetilisus on tõlkimatagi ilmne. Maagiline looming.“

Neil Spencer, The Guardian ★ ★ ★ ★

Mari Kalkun on karismaatiline laulja ja omanäolise käekirjaga looja, kes soolokontsertidega esinenud enamikus Euroopa riikides ja Jaapanis ning pälvinud rohkelt rahvusvahelise meedia tähelepanu. Maril on lugusid, mida võibki toimetl võrrelda loitsudega: need võivad rahustada, ergutada, tantsitada ja ravida. Seda kõike suutsid ja tegid lauluga ka meie esivanemad.

Kalkuni muusikas sulavad kokku pärimus ning kaasaegne helikeel ja elutunnetus, minevik ja olevik. Mari mitte ainult ei peegelda, vaid loob ka juurde: mitmed Mari laulud oleksid nagu olemas olnud juba aastakümneid, kuid on tehtud alles äsja. Ta loob traditsiooni ja see on harvaesinev väärtus.

Mari Kalkun

Foto: Ruudu Rahumaru

Mari fenomen on ta vahetus, see sisemine tugevus, mis tulebki kõige selgemalt esile lauludes, kui muusik on üksi oma instrumentide ja lauluga. Mari Kalkuni muusika lahutamatu osa on vaikus. Linnas seda vaikust ei leia, ka mere ääres on vaikus teistsugune – Mari lugude hääletus tuleb metsadest, mis räägivad juurde ka oma lugusid.

Juulis 2023 ilmus muusikul kauaoodatud sooloalbum „Stoonia lood“, mis toob kuulajani vanad eesti müüdid ja moodsa võro luule, lennutades need Kalkuni isikliku helikeele ja jutuvestmiskuse kaudu otse tänapäeva maailma probleemide tulipunkti.

„Uue albumi „Stoonia lood“ tõukejõuks oli minu enda uudishimu selle vastu, kuidas enne mind maailmast ja selle loomisest on mõeldud ja lauldud. Tahtsin jõuda ürgsema kihistuseni esivanemate pärandis, et siduda seda kõige sellega, mida praegu enda ümber toimumas näen. Mind huvitas pöördumine tagasi päris algusesse – maailma loomise ja taasloomise juurde ning saada teada, kas vanad regilaulud suudavad kõnelda ka näiteks kliimamuutustest või ületarbimisest,“ avab Kalkun albumi loomise protsessi. Nii kõnelebki kogumik sõna väest, suurest ilmapuust, mis ähvardab päikese kinni katta või hingetust ideaalkuldnaisest, kelle treimiseiga me kõik vähem või rohkem tänapäeval tegeleme.

Albumi „Stoonia lood“ keskne teema on inimese vastuoluline suhe loodusega. Uues kavas saavad kokku ürgne ja elav pärimus. Mitmed plaadi tekstid on loodud alles äsja kaasaegsete eesti ja võro luuletajate ning Kalkuni enda poolt. Albumi pealkiri „Stoonia lood“ viitab müütilise maailma loomisele sõnas ja helis. Uues kavas kõlavad Mari hääled ja kanded, klaver ning elektroonika orgaanilises sümbioosis, et luua eepilisi kõlamaastikke, mis viivad kuulaja rändama hoopis teistsugusesse aegruumi.

„Stoonia lood“ on juba pälvinud rohkelt rahvusvahelist tunnustust, näiteks teeninud viie täрни arvustuse väljaandelt Financial Times, esikoha

edetabelis Transglobal World Music Chart ning valitud maineka ajakirja Songlines parimate albumite sekka. Lühikese aja jooksul on Mari esitlenud uut albumit juba pea kahekümnes riigis maailma eri otstes, sh Kanadas, Makedoonias, Suurbritannias, Norras, Belgias, Portugalis, Lõuna-Koreas, Ungaris, Austraalias, Uus-Meremaal ja Jaapanis. Mari pälvis 2023. aasta pärimusmuusika auhinnagalal Etnokulp aasta artisti tiitli. Möödunud aasta Eesti muusikaauhindade jagamisel sai ta albumi „Stoonia lood“ eest nelja nominatsiooni hulgas aasta etno/folgi/rahvaliku albumi auhinna. Plaati tunnustati ka auhinnaga Kuldplaat 2024.

Albumi kaasprodutsent on hinnatud suurbritannia muusik Sam Lee ning albumi väljaandjaks mainekas plaadifirma Real World Records (UK).

Meie regilaul ja loodus on allikad, millest ammutas ainekast eesti koorimuusika suurkujude Veljo Tormise ja Mart Saare looming. **Veljo Tormise** tulihingeline pühendumine oma esivanemate iidsele lauluvarale ja traditsioonidele sütitas tema kaasaegseid ja suunas oma muusikalisi juuri otsima. „Ma ei tee endale illusioone: silmakirjalik oleks arvata, nagu püüe tänapäeval vana rahvalaulu autentsust vahendada võrdüks kunagise tegeliku autentsusega. Minu rahvalauluaineline looming

on teadlik kompromiss eheda traditsiooni ja nüüdisaegse professionaalse muusikakultuuri vahel," on rääkinud helilooja.

Tormis kirjutas tellimustöid kõigile Eesti juhtivatele kooridele. Alates 1961. aastast sai alguse tema koostöö RAMiga, kes tõi Gustav Ernesaksa juhatusel esiettekandele Tormise poeemi „Rahu päev“. Sealtpäele lisas ta koori repertuaari järjepidevalt uusi teoseid, millest paljude puhul oli RAM ka esmaettekandja. Nende hulka kuuluvad ka kolm tänasel kontserdil kõlavat Tormise koorioopust.

„Hääled Tammsaare karjapõlvest“, mida autor on nimetanud dokumentaalkantaadiks meeskoorile, solistidele, magnetlindile ja löökpillidele, valmis 1977. aastal tellimustööna Anton Hansen Tammsaare 100. sünniaastapäevaks. Teosesse on kätketud viisid, mida lauldi kunagi Antoni lapsepõlvkodus Põhja-Tammsaarel. Neist tähelepanuväärseim on „Suure tamme laul“, mis kõlab kantaadis helilindilt Tammsaare noorema õe Marta Hanseni esituses. Lisaks kuuleb teoses karjase helleusi ning karjakellade, kuljuste ja Järva-Jaani kiriku kella kõlapeegeldusi. RAM tõi loo esiettekandele 21. jaanuaril 1978 Estonia kontserdisaalis Olev Oja juhatusel.

Mitmel puhul on Tormisele inspiratsiooni pakkunud soomlaste rahvusepos „Kalevala“ – selle ainetel on

kirjutatud tema populaarsemaid vokaalkompositsioone „Raua needmine“, samuti „Väinamõise venesõit“, „Karja kojukutsumine“, „Kalevala“ algus, „Kullervo sõnum“, „Kalevala“ XVII runo, „Tormise mere loits“, „Lauliku lõpusõnad“ ja **„Sampo tagumine“**. Viimane valmis 1997. aastal tellimustööna Hannoveri tütarlastekoorilt ja selle juhilt Gudrun Schröderilt, kes soovis seda esitamiseks 2000. aasta maailmanäitusel Hannoveris. Selle näituse deviis oli „Mensch-Natur-Technik“ (inimene-loodus-tehnika) ning ka Tormise teoses kajavad vastu loodus, inimene ja muistse tehnika puu- ja rauatöö hääled, mille imiteerimiseks kasutab autor alasikõlkse ja palktrummi. Oopuse Eesti esiettekande andis Eesti Rahvusmeeskoor 20. novembril 2004 Estonia kontserdisaalis Ants Sootsi dirigeerimisel.

1993. aastal loodud meeskoorilaulu **„Tõmbtuul“** pühendas helilooja oma kauaaegse koostööpartneri Arvo Ratassepa (1926–1986) mälestusele. Tormis on selle teose oma loomingust esile toonud kui loo, milles ta kajastab otse oma isamaalisi tundeid. Teksti leidis ta Henrik Visnapuu samanimelisest luuletusest, mis räägib meie kodumaast: tuul käib kord idast läände, kord läänest itta ja alati midagi paindub, kuid ei murdu. Teose esiettekanne toimus 21. aprillil 1996 Estonia kontserdisaalis Eesti Rahvusmeeskoori poolt.

Eesti laulva revolutsiooni künnisel sattus Tormise kätte üks lauluviis: „1988. aastal saatis mulle keegi vanaproua ühe viisi Ado Reinvaldi sõnadele „Kodukeel“, mis seostus väga hästi just sel ajal tehtava keeleseadusega. Ma võtsin selle viisi aluseks ja seadsin kooridele. Hiljem selgus, et see on tuntud šveitsi *liedertafel*'liku helilooja Hans Georg Nägeli viis, mis oli kunagi sajandi alguses koolilaulikus. Igatahes oli too kunagine kooliõpilane selle ilusa viisi täpselt meeles pidanud ja saatis mulle,“ on meenutanud Tormis. Nägeli saksakeelse originaalloo sõnade autor oli Austria poeet Johann Nepomuk Vogl; Tormise kooriseade põhineb aga eesti ärkamisaja värsilooja Ado Reinvaldi luuletusel „Kodukeel“, mis on ülistuslaul meie kaunikõlalisele emakeelele.

Mart Saar, kelle muusikat on nimetatud meie rahvusliku vaimu hääleks, oli üks esimesi eesti heliloojaid, kes suutis mõista meie vanema rahvalaulu olemust, avada selle omapära ja siduda oma kaasaegse helikeelega. Tema sugestiivne ja ürgjõuline koorilaul „Mis need ohjad meida hoidvad“, tuntud ka nime all „**Leelo**“, valmis 1918. aastal saksa okupatsiooni ajal. Teos leidis aukoha laulupidude repertuaaris, kuigi nõukogude diktatuuri aastatel oli laul oma vabadusihalusest kantud sõnumi tõttu ajutiselt keelatud ning sai esitusõiguse alles uue pealkirjaga „Mis need ohjad meida hoidsid“. Seade meeskoorile pärineb aastast 1937.

Evelin Kõrvits

Mikk Üleoja

Foto: Jaan Krivel

Mikk Üleoja on lõpetanud 1997. aastal Eesti Muusikaakadeemia prof Ants Üleoja dirigeerimisklassis ja kaitsnud samas 2004. aastal muusikamagistrikaadi (juhendaja prof Toomas Siitan). Ta on laulnud Maailma Noortekooris (1989–1992), Eesti Rahvusmeeskooris (1994–1996), Eesti Filharmoonia Kammerkooris (1996–2000) ja gregooriuse laulu ansamblis Vox Clamantis (1998–2011).

Mikk Üleoja on olnud Püha Miikaeli poistekoori dirigent, kammerkoori Mattone ja Kaarli koguduse kontsertkoori peadirigent ning õpetanud dirigeerimist Viljandi Kultuuriakadeemias. Aastail 1998–2011 oli ta Eesti Filharmoonia Kammerkoori koormeister. Alates hooajast

2011/2012 on Mikk Üleoja Eesti Rahvusmeeskoori kunstiline juht ja peadirigent.

Mikk Üleoja dirigeerimisel on ilmunud kaheksa plaati, millest viis – Galina Grigorjeva autoriplaadid „In paradisum“ (2014) ja „Galina Grigorjeva muusikat meeskoorile“ (2023), Henrik Ødegaardi autoriplaat „Te lucis ante terminum“ (2016), „REGIRAM“ (2019) ja „Baltic Contrasts“ (2023) – on salvestatud Eesti Rahvusmeeskooriga. Eesti Filharmonia Kammerkooriga salvestatud plaat „Luule, see ei tule tuulest“ (2007) sai Eesti Kultuurkapitali 2007. aasta preemia ning salvestis nimetati aasta parimaks kooriplaadiks. Galina Grigorjeva autoriplaat „In paradisum“ võitis 2015. aasta Eesti muusikaauhindade jagamisel aasta klassikaalbumi tiitli.

2014. aastal nimetas Eesti Kooriühing Mikk Üleoja aasta dirigendiks. Järgneval aastal omistati talle ja Eesti Rahvusmeeskoorile riiklik kultuuripreemia avalikkuse ette jõudnud väljapaistvate tööde eest. 2024. aastal pälvis Mikk Üleoja Valgetähe IV klassi teenetemärgi.

Sel hooajal oma 80. sünnipäeva tähistanud **Eesti Rahvusmeeskoor** on üks tuntumaid ja mainekamaid meeskoore maailmas. Algselt *à cappella* teoseid esitanud meeskoor on kasvanud kogu maailmas tuntud professionaalseks kollektiiviks, kelle tegevuses on tähelepanuväärne osa suurvormide ettekannetel.

Koori asutas 1944. aastal eesti koorimuusika suurkuju Gustav Ernesaks. Järgnevatel aastakümnetel on koori juhatanud Harald Uibo, Uno Järvela, Olev Oja, Kuno Areng, Ants Üleoja, Ants Soots, Kaspars Putniņš jt. Alates hooajast 2011/2012 on koori kunstiline juht ja peadirigent **Mikk Üleoja**.

Rahvusringhäälingule salvestav koor on teinud koostööd ka firmadega Deutsche Grammophon, Sony, Finlandia, Alba Records, GB Records, Virgin Classics, Aurora Ondine, Toccata Classics, SOOND ja Chandos Records. 2004. aastal võideti koorimuusika kategoorias Eesti esimene Grammy Sibeliuse kantaatide salvestise eest firmale Virgin Classics, kaastegevad tütarlastekoor Ellerhein, ERSO ja dirigent Paavo Järvi. Alates 2015. aastast on kooril valminud seitse CD-plaati, millest esimene Galina Grigorjeva autoriplaat „In paradisum“ pälvis samal aastal Eesti muusikaauhindade galal parima klassikaalbumi tiitli.

Viimase kahe aasta jooksul on meeskooril ilmunud kolm albumit: 2023. aastal „Galina Grigorjeva muusikat meeskoorile“ (Toccata Classics) ja „Baltic Contrasts“ (SOOND). 2024. aasta mais üllitas plaadifirma Chandos Records helikandja, kus Arvo Pärdi teost „De profundis“ ja Šostakovitši 13. sümfooniat esitavad Rahvusmeeskoor ja BBC

Eesti Rahvusmeeskoor

Foto: Jaan Krivel

Filharmoonikud John Storgårdsi käe all. See plaat valiti 2025. aasta Eesti Muusikaauhindade nominendiks.

Eesti Rahvusmeeskoor on oma pika tegutsemisaja jooksul andnud üle 7000 kontserdi alates Eestist kuni Põhja-Ameerika ja Aasiani. 2024. aastal käidi esinemas Saksamaal ja Soomes, 2025. aasta veebruaris esines Rahvusmeeskoor Jaapanis, andes Tōkyōs *à cappella* kontserdi ja osaledes Sostakovitsi 13. sümfoonia ettekannetel.

2015. aastal omistati Eesti Rahvusmeeskoorile ja Mikk Üleojaile riigi kultuuripreemia avalikkuse ette jõudnud väljapaistvate tööde eest.

EESTI RAHVUSMEESKOOR

PEADIRIGENT JA KUNSTILINE JUHT

Mikk Üleoja

I TENOR

Aleksander Arder, Kirill Gorjušin, Aivar Kaldre, Andrus Kirss, Mart Kroon, Priit Lehto, Lennart Mängli, Valnar Neidre, Oliver Povel, Kuldar Schüts, Karel Tohv

II TENOR

Priidu Aardam, Mikk Dede, Reio Blond, Madis Enson, Ero Esko, Olev Koit, Markus Leppoja, Grigori Rutškin, Margus Vaht, Margus Vellmann, Rihards Zariņš

BARITON

Peeter Hillep, Hanno Hint, Ott Indermitte, Oleksandr Kadyrov, René Keldo, Kaarel Kukk, Igor Nikiforov, Andrus Poolma, Alo Rammo, Ants Reinhold, Andrus Siimon, Stanislav Šeljahhovski

BASS

Andres Alamaa, Jüri Eensoo, Rasmus Erismaa, Arno Jürjens, Taavi Kendra, Aare Kruusimäe, John William Mathre, Nikita Mištšenko, Mait Männik, Juss Tamm, Ranno Tamm, Roland Viilukas

Eesti Kontsert: produtsent Lauri Aav, assistent Kaisa Kroon

EESTI RAHVA
MUUSEUM

ENN KUNILA
kunstikollektsioon

OLEV SUBBI

TÄIUSE
POOLE
PÜÜELDES

22.03. – 12.10.2025

Eesti Rahva Muuseum, Muuseumi tee 2, T-P kell 10–18, www.erm.ee

HOOAJA
PEATOETAJA

admirals

LIVIKO

AUTOPARTNER

OLEREX

SORAINEN

SELVER
Hea mõte

/eestikontsert

/eesti_kontsert

eestikontsert.ee